

ต้นไม้โค่นทับรถในเขตทางหลวง...จากเหตุสุดวิสัย !

โดย นายปกครอง

เป็นที่ทราบกันว่า...กรมทางหลวงมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางหลวงให้สามารถใช้สัญจรได้ โดยสะดวกปลอดภัย รวมถึงมีหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย โดยไม่ได้จำกัดเฉพาะต้นไม้ที่ปลูกเท่านั้น

เรื่องหนึ่งที่มีมักเกิดปัญหาเป็นข่าวอยู่เสมอก็คือ ต้นไม้โค่นล้มทับรถหรือผู้ขับขี่จนได้รับความเสียหายหรือบางรายถึงแก่ชีวิต

ซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิที่จะยื่นฟ้องกรมทางหลวงต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ชดเชยค่าเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ไม่ดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและปลอดภัยต่อผู้ใช้ทาง

ถ้าเหตุที่ทำให้ต้นไม้ล้มลงมาเกิดจากฝนตกและมีลมพายุ อันเป็นเหตุที่มีอาจควบคุมได้ จะถือเป็นเหตุสุดวิสัย มิใช่เกิดจากความประมาทเลินเล่อของกรมทางหลวงหรือไม่ ? และกรมทางหลวงจะต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ? ซึ่งตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติความหมายของเหตุสุดวิสัยว่า “เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็มิได้ จะให้ผลพิบัติก็มิได้ เป็นเหตุที่มีอาจป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้นจะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น”

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า จากรายงานผลการดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงที่ปรากฏตามใบสั่งการการปฏิบัติงานประจำวันแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงได้ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ในบริเวณเขตทางหลวงอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ประกอบกับต้นไม้พืชมามีลักษณะเป็นต้นไม้สด มีเข้ต้นไม้ยืนต้นตายที่จะต้องพิจารณาตัดออก อันแสดงให้เห็นว่า แม้กรมทางหลวงจะปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงได้อย่างทั่วถึงเพียงใด แต่เมื่อเกิดพายุฝน ก็ไม่สามารถป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะที่สัญจรบนทางหลวงได้

ดังนั้น การที่ต้นไม้โค่นลงมาทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากมีพายุฝน จึงเป็นเหตุการณ์ที่กรมทางหลวงมีอาจป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวได้ อันถือเป็นเหตุสุดวิสัยตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมทางหลวงจึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวง และไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๑๔/๒๕๖๒) จึงไม่ต้องชดเชยค่าเสียหาย

คดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยวางแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ดีแก่หน่วยงานของรัฐว่า เมื่อกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องใด จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนถูกต้อง และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังตามอำนาจหน้าที่แล้ว หากมีเหตุสุดวิสัยที่หน่วยงานของรัฐมีอาจที่จะป้องกันได้ จึงมิถือเป็น การละเลยต่อหน้าที่ นอกจากนี้ ศาลยังได้วางบรรทัดฐานว่า หน้าที่ในการดูแลต้นไม้ของกรมทางหลวง มิใช่เพียงต้นไม้ที่กรมทางหลวงปลูกขึ้นเท่านั้น แต่รวมถึงต้นไม้ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมทางหลวงด้วย (ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)